

PERTSONAIA

JOSEBA IRAZOKI

«Internetekin, industria ez da beharrezkoa musikarentzat»

Eta gitarristaren hatz puntetan balego mundua?

| SUSTRAI COLINA |

Argazkiak: Dani Blanco

Gitarra?

Eskusoinuaren eta pianoaren artean aukeratzzen zen sasoian gitarra baizik ikusten ez zuena naiz. Orduan, gurasoen autoan entzuten genuen musika. Pedrito Fernandez, Laboa, eta euskal folka entzuten ziren gurean, Beatles-ik ez. Berantago, Euskal Rock Radikalak salatu zidan rocka egiteko nahi nuela gitarra. La Polla eta Kortatu izan ziren nire lehen bi taldeak, Barricadarekin itsutu nintzen gero, eta 16 urterekin etorri zen lehen gitarra elektrikoa. Talde horien kantuak jotzen nituen, huraxe nuen estilo kuttuna. 20 urtera arte, ordea, kirola eta gitarraren artean banatzen nuen denbora, baina hortik aitzina ia 24 ordutan izan dut gitarra buruan, obsesio bihurtzeraino. Aunitzetan esan dit nesk lagunak gitarrarekin bat naizela. Zer nahi duzu, afiziotik ofiziorako bidea egin dugu batera, eta 40 urterekin gitarra kentzea besamotz geratzea litzateke niretzat.

Gitarrarik gabe besamotz eta Berako mikroklima musikalik gabe amurraina lehorrean nola?

Mugakoak gara, eta deus izatekotan, etengabeko eta orotariko mugimenduan dauden gune biziak dira mugak. Hala, Beratik atera garen musikariak ez dugu musika estandarrik jorratzen, bidezidor ezberdinagoetan gabiltza. Gure kulturarekin, gure kultura musikalarekin bat datorrena jotzen dugu. Disko trukaketa oparo bateko ondorioak gara. Tabernara jaitsi eta garagardo artean diskoak konpartitu eta entzuten genituen melomano batzuk ginen. Bilaketa betean geunden, telebista eta irrati formuletan ematen zigutenak ez zigun balio, ez zitzaigun gustatzen, eta ezin ginen gure musika gosea ase gabe gelditu. Horrela sartu ginen bidezidorretan, eta zidor batek bestera daramanez, halaxe gabiltza.

Historiaurreko eszena bat dirudi diskoak tabernan trukatzearenak.

Lehen ostatuan eskutik eskura egiten zena Facebook eta Youtuben bidez egiten da orain. Egia da lotura intimoa desegin dela,

NORTASUN AGIRIA

Joseba Irazoki 1974an sortu zen Beran. Maixa eta Ixiar, Xabier Montoya, Petti, Anje Duhalde, edo Mikel Erentxunekin astindu ditu gitarraren sokak, bere inguruan sorturiko Onddo, Do edo On Benitorekin zein bakarka aritzeaz gain. Egun, Atom Rhumba-ko partaidea da, bakarka kontzertuak eman eta eman ari da, Duncan Dhurerekin biran dabil, eta ez dauka geldi egoteko asmorik.

elkartruketa aunitzez globalagoa eta zabala-
goa dela, baina Facebooki esker Estatu
Batuetako hiri galdu bateko bazter auzoko
talde baten diskoa deskubritu ahal izateak
ez dauka preziorik. Arazoa da, orokorrean,
baldintza kaskarragoetan entzuten dela
musika, eta ez Mp3 formatuaren eta orde-
nagailuaren bozgorailuaren kalitate eskasa-
rengatik soilik, musika entzu-
teko prozesua eraldatu delako
baizik. Diskoa entzuteraz zure
egongelan jartzen zinenean
horretara zeunden, melodiak
sentitzen, nota bakoitza
arnasten. Orain, interneten
zaude, aldi berean musika
entzun, bideo bat ikusi eta
lagunari mezua igortzen. Hori gutxi ez, eta
single eta bideo kliparen sasoiak dira. Pen-
tsa, badira Youtuben bueltaka dabilen
bideo klip batekin ez duzula diskorik behar
diotenak. Ezaguna izan eta zure lana lau
haizetara zabaltzeko balio dezake agian,
baina niri diskoak egiten dituen jendea gus-
tatzen zait, pieza oso bat proposatzen
duena, soinu orokor bat. Berehalakotasuna-
ren kulturen bizi gara ordea, eta musika ez
dago horretatik salbu. Famatu izan nahi
baduzu, aitzina, baina nola izanen zara
musikari ez baduzu zuzenean jotzeko erre-
pertorio eta ahalmenik? Ni gitarrarik gabe
besamotz, eta kantu bakarra daukana han-
kamotz.

**“Ez dakit kulturalki gero eta
jende pobregoa ez ote garen,
ez dakit kultura bere neurrian
preziazten dugun”**

ten izaera libre eta doakoa mantentzea
garrantzitsua iruditzen zait, baina horren
ordainak zuzenean kobratzea behar
luke. Sarrerak garesti jartzen direla? Ez nago
kontra. Tom Waits Kurasaan ikusteko 100
euroko sarrerak direla? Dirua da, baina edo-
zein harginek kentzen dizkizu 500 txapuzka
bat egiteagatik, eta denak isilik. Edozein lan-
gileren lanak zor du ordaina,
izan hargin edo musikari. Argi
dago autoa konpontzearekin
alderatuta, kontzertu batera
joatea ez dela premia gorri bat,
baina ez dakit kulturalki gero
eta jende pobregoa ez ote
garen, ez dakit kultura bere
neurrian preziazten dugun.

Kultura pobregoa preziazten dugu, agian?

Saltzen dugun eta saltzen diguten kultura
oso biguna da, oso erraz jatekoa, pobrea.
Agian, gizakiok ez dugu maila ematen, uste
baino animalagoak gara, eta daukagun jen-
darte baldin badaukagu ustez garenara iris-
ten ez garela da. Ikerketa lan seriozitate egite-
ren ez duen kazetaririk ez badago, edo
kazetaria arrapaladan lan egitera behartzen
bada, nekez argitaratuko da hausnarketa
sakonik, eta behin jendea errazera ohituz
gero ez dago buelta emango dionik. Niri
esan izan didate nire musika ez zela sobera
erraza, sobera irratian pasatzekoa, eta kritika
baino, lorea iruditzen zait. Ez musikan ez
ezertan, ez dut moldeetan sinesten. Zuk
zure ustez egin behar duzuna egin behar
duzu, zuretzat ona denaren bila joan. Mol-
dean sartzea, erraztu behararen erraztu
beharrak zure sorkuntza pobretzea da. Beste
bide bat gustatzen zaizula? Urratu ezazu,
horrela iristen baitira emaitzak bizitzako
arlotan guztietan. Onartzen dut egin izan duda-
la lan bat edo beste joerara errendituz, baina
ez pentsa emaitza hoberik lortu dudunik...
Kar, kar, kar.

**Musika doan jaisteko aukerari eskua sartu
behar zaio ala hobe eztabaidatik hanka egin?**

Ez da samurra. Denborak aldatu dira, eta
aroarekin bat egitekotan, zure musika ia
dohainik eman eta zure lanaren ordaina
beste bide batzuetatik eskuratu behar duzula
dirudi. Doako artearen ideia oso erromanti-
koa da, baina zergatik izan behar da artea
dohainik eta elektrikaria ordainduta? Guk
ere behar dugu gure ordaina. Hala, interne-

www.santelmomuseoa.com

«Bake-ituna»

1813

Donostiaren setioa, sutea eta berreraikitzea

Erakusketa
San Telmo Museoa / Untzi Museoa
2014ko urtarrilaren 7a arte

Koproduktoreak

Erakundeak

San Telmo Museoa: Enpresa ongileak

San Telmo Museoa: Patrozo pribatuak

eitb

ELDIARIO VASCO

K

kuera geroz estrota

JOSEBA IRAZOKI

Musika eskola eta akademiek ere moldezale fama dute. Urte askoan ibili zara halakoetan irakasle.

Akademia pribatu eta eskola publikoetan egin dut lan. Pixkanaka zabaltzen ari bada ere, publikoan darabilten metodologia musika klasikora bideratua dago, eta klasikoa beharrezkoa izan arren, gaur egun musika eskola batean fundamentuzko pop-rock irakaskuntzarik ez egotea sinesgaitza bezain atzerakoia zait. Akademietan, aniztasun gehiago dago, baina oro har berehalako emaitzari begira irakasten da, moldeetik moldearentzat, gauzak ahal bezain emanak egin eta ahal bezain eginak emanez. Inongo irakaskuntza sistemetan ez da artista bat bere pertsonalitatean oinarrituz hezten. Ezinbestekoa da oinarri sendo bat lantzea, baina norbere bidea aurkitu eta urratzea da irakaspen garrantzitsu eta lortzen zailena. Horregatik, niri ez zait irakastea gustatzen, nik jotzea dut maite, beste musikariek konpartitza, sor-tzea.

Horregatik erabaki zenuen, orain hiru urte, irakasle lanak utzi eta musikatik bizitzea?

Irakaskuntzarekin oso erreta nengoen eta aldaketa eskatzen zidan gorputzak. Gainera, ordura arte izan ez nuen diru berme bat neukan, ordura arte ez bainekien musikari izanda bizitzerik izanen nuen, baina esku-artean hiru proiektu indartsu neuzkala oharturik apustua egin nuen. Gero, kontraesan moduko bat neukan, hain justu moldeetan ez sartzegatik hasi bainintzen irakasten. Ez nuen musika diruagatik soilik egin nahi. Kontzerturik ez eman eta ez saldu arren, nahi nuen musika egin nahi nuen, eta diru-iturria beste bide batetik ziurtatuta eduki. Baina orain hiru urte, neuzkan egitasmoak erakargarriak zirela jabetu nintzen, ezer sentitzekotan musikari sentitzen nintzela, ez irakasle, eta salto egin nuen. Orain gustuko dudana egiten ari naiz. Hilabete batzuetan kontzerturik ez eta dirua nolabait atera beharrak stres puntua sortzen duela? Bai, baina baita bizia eman ere, etengabe baitzaude formula berrien bila. Pentsa, arrakasta gehien eman didan orkestra-gizonaren proiektua kontzerturik ez nuen denbora tarte batean sortu zen! Edozein krisi egoerak dakarren sortzeko adrenalina pizten dit bizimodu honek. Lanik ez daukadala? Ba atek jotzera, formula berriak planteatzera, agian maila ematen ez duzulako entsaioetan ordu gehiago sartzera... Ez dago besterik. Horrek asko ematen dit artistikoki zein pertsonalki.

“Musika eskola batean fundamentuzko pop-rock irakaskuntzarik ez egotea sinesgaitza bezain atzerakoia da”

Industriaren negar hotsei kasu eginda, ez direla zurea bezalako apustu baterako garai onenak pentsa liteke.

Industria da krisian dagoena, ez musika. Musika ez da sekula krisian egon, eta nire ustez, ez da sekula egongo. Industria da zer egin ez dakiena, zirrikiturik topatu ezinik dabilena. Multinazional zein Euskal Herri mailako ziguilak galduta daude. Hala, desagertzera lukete onena. Nik bere musika kudeatzen duen artista sinesten dut, eta internete-

kin, industria ez da beharrezkoa musikarentzat. Lanean dago koska. Ahaleginak dakar emaitza, egiten ari zarena dudana jartzeak, zure bidea urratzeak. Hemen jende bat oso eroso zegoen, formula egin eta betiko akomodatuak zirela sinetsita, etengabe aldatu eta egokitzeak lana suposatzen duela ahantzi-

ta. Hori da internetek hankaz gora jarri duena, ez musika.

Hankaz gora erortzeko modukoa zure lanen zerrenda da. Proiektu handiak, txikiak, bakarka, besteei laguntzen...

Diferentzia handiena lehen lerroan edo besteei laguntzen egotea da. Bakarrik zaude-nean begi guztiak daude zuri so, azterketa zorrotzagoa da, eta arrakasta edo porrotaren ardura handiena zurea da. Bakarka, biziago sentiarazten zaitu txalo bakoitzak, eta sakonago zauritzen kritikak. Horregatik diot erosoagoa dela bigarren lerroa, baina era berean, bakarkako kontzertu glorioso baten satisfakzioak autoestimua goitzen dizu. Hori hala, kontzertuaren dimentsioari ez diot garrantzirik ematen. Jotzen gustura banago, ez zait inporta taberna batean edo antzoki erraldoi batean egotea. Duncan Dhurekin jotzeak hasieran urduritasuna pizten duela? Jakina, baina beti iruditu zaizkit gaitzagoak hamar lagunuen aitzinean emandako kontzertuak 500en aurrean emanikoak baino. Oso *feedback* bereziko kontzertuak dira horiek, tranparik gabekoak. Egia da, bestalde, bakarrik jotzera noanean dena nik muntatu eta desmuntatu behar izaten dudala, eta esaterako Duncan Dhurekin kamerinoetan lasai egon besterik ez dudala, baina horri ez diot inolako garrantzirik ematen. Zuzenean jotzea da niri gustatzen zaidana.

Zuzenekoek etorkizunik dute?

Arazo handi batekin egin dezakegu topo: publiko falta. Euskal Herrian bederen, kontzertuetara doan jendearen artean, ez da belaunaldi aldaketarik eman. Musika estilo

AZKEN HITZA

Promozioa

“Artista guztiek dugu exhibizionista puntu bat. Denoi gustatzen zaigu norbait gure lanaz galdezka etortzea, hedabideetan gure lana aipatzea, baina promozio sasoia heltzean... Nire desio handiena disko bat egin eta elkarriketa bakar bat eman gabe jendeak entzutea litzateke. Nahiago nuke musikak soilik hitz egingo balu. Baina ez da posible, promozioa egin beharra daukagu. Orokorrean bizia ematen dio proiektuari”.

batzuetako kontzertuetara 30 urtetik gorako jendea soilik joaten da. Gainera, zuzeneko musikarekiko interes falta nabarmena sumatzen dut. BBK Live eta abarrak jendez gainezka egoten dira, baina tabernetako kontzertuak desertu hutsak dira. Hori gutxi ez eta “gaur ere musikariak!” kexatzen dira batzuk kontzertu bat egonda garagardo bat hartu ezin balute bezala. Beste kontraesan bat ere badago: jende gehien biltzen den musika jaialdietara jendea ez doa musika entzutera, eta gehienetan musika ez da garrantzitsuen. Festibaletako soinua txarra izaten da, ezin duzu zure taldea gertutik ikusi, bere berezko eszenografia eta muntaiarik gabe jotzen du, denbora mugatua dauka... Gaizki bizi dut festibalen moda hau. Konbentziturata nago bertara doan jendeak ez duela zinez musika preziatzen. Nola azaldu bestela Donostiako Jazzaldian karrikan ezin kabituta ibiltzea, eta urtean zeharreko Altxerriko kontzertuetan hainbeste leku sobratzea? Oso moda kaltegarria da.

Modak moda, irudikatzen duzu musikarik gabeko mundu bat?

Publiko faltak zuzenekoak kondenuatu ditza keela suposatzeak ez du esan nahi musikak etorkizunik ez duenik. Beti egongo da musika, beti egongo da musikarientzat lana. Haur eta gazteei bideo-jokoak gustatzen bazaizkie bideo-jokoetarako musika egin beharko da, gerora filmak egingo badira filmetarako musika egin beharko da... Formulak aldatuko dira, besterik ez. Dena den, ni zuzenekoak alde edo moldez mantenduko direlakoan nago. Nire mundualdian bai behintzat. Oso ongi irudikatzen dut nire belaunaldiko jendea 60-70 urterekin rock kontzertuetara joaten. Horregatik, oraingoz zuzenean jotzen ikusten dut nire burua. Hemendik urte batzuetara, jende gazteagoa eta hobe etorri, eta laguntzen ditudan taldeek beste zerbait eskatzen dutela? Ba birzi-

klatu eta nire ibilbidearekin segituko dut. Zergatik ez, 60 urterekin, eskusiboki gitarren inguruko proiektu bat? Nonbaitera iristeko ari naiz lanean, nonbait hori oraindik zehatz-mehatz definitzen ez dakidan arren. ■

ogiaren egia

Galparsoro
OKINDEGIA

Zatoz eta ezagutu garai batean egiten ziren ogiak, lehengo osagai eta teknikekin

Antzinako ogiaren kabia bihurtu baitugu denda zahar berria

Kale Nagusia 6 (Alde Zaharra) - DONOSTIA - Tel.: 943 421 074